

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 517
din data de 17.09.2014**

Dosar nr.: 398/2014

Petiția nr.: 4285/23.06.2014

Petent: C. C.

Reclamat: R. D.

Obiect: afirmații care pot încălca dreptul la religie al petentului

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. C. C., cu domiciliul procedural la Primăria Baia Mare, jud. Maramureș

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. R. D., cu domiciliul de corespondență la televiziunea TL+Maramureș din Baia Mare, Bl. Republicii, nr.16, jud. Maramureș

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea petentului vizează afirmațiile reclamatului făcute în spațiul public, respectiv tv, afirmații care îi încălcă acestuia dreptul la libertatea religioasă. Astfel, petentul susține că reclamatul l-a "acuzat" în mod tendențios că este greco catolic, apoi catolic, dar cu toate acestea a fost ales în Adunarea eparhială a B.O.R.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 4455/27.06.2014, părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 14.07.2014. La termen părțile au fost absente. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1.1. Sesizarea înregistrată pe rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării are ca obiect afirmațiile făcute de reclamant în spațiul public, respectiv tv, prin care îi încalcă petentului dreptul la libertatea religioasă.

Astfel, se arată că în data de 16 iunie 2014, la emisiunea "Atac la cenzură", tema abordată, în mod tendențios, a fost apartenența religioasă a petentului, reclamatul "acuzându-l" că este greco catolic, apoi catolic, dar cu toate acestea a fost ales în Adunarea eparhială a B.O.R.

4.1.2. Mai mult, reclamatul a continuat să discute tendențios și cu o tentă instigatoare chiar și după ce părintele C. Ș. a oferit, telefonic, informațiile necesare despre apartenența religioasă a petentului.

4.1.3. Titlul emisiunii a fost "Descendent catolic, C. C. ales în Adunarea eparhială a BOR".

Dialogul dintre realizatorul emisiunii și părintele C. Ș. :

R.D.: Sunt discuții cum că domnul primar ar fi catolic, părinții lui sunt catolici, bunicii lui au fost catolici, iar el sigur a fost crescut și, mulți spun, chiar botezat. De aici o serie de discuții pentru că în această adunare eparhială se presupune că ar trebui să fie doar ortodocși. Înainte de a trece la acest subiect, bănuiesc că au ajuns comentarii la urechile dvs, cum au ajuns și la episcopie și cum se va discuta și la nivelul eparhiei. Spuneți-mi cum pot să intre mireni în această adunare eparhială?

Preotul C. Ș.: Nu pot să spun că sunt discuții la nivelul eparhiei, pentru că pentru noi lucrurile sunt foarte clare.

R.D.: Bun, în momentul în care se dă un vot pentru alegerea acestor mireni care au fost propuși să ocupe aceste locuri sau autopropuși, li se cere un CV? Și ce conține acel CV al lor?

Pr. C.Ș.: Nu știu acum la ce vă referiți. Acum CV nu e cazul în mod deosebit, pentru că aici nu e vorba nici de angajat undeva, ca să corespundă din punct de vedere profesional...

R.D.: O chestiune morală, ca omul respectiv să nu fi fost implicat în cine știe ce lucruri....

Pr. C.Ș.: Nici nu sunt plătiți că fac parte dintr-un astfel de organism, așa că nu se cere un CV atât de amănunțit din punct de vedere al pregătirii profesionale. Ce este important...

R.D.: Eu ma refer la moralitate și religie, probabil....

Pr. C.Ș.: O condiție ca să poți candida este că trebuie să fii membru al unui consiliu parohial. Ori, din câte știu eu, domnul primar este membru al consiliului parohial din Parohia Sf Nicolae, parohie în raza căreia locuiește dânsul, împreună cu familia sa, cu mama dânsului.

R.D.: Aăăăă, daaa, am înțeles... Ați întrebat sau acolo la consiliul parohial se întreaba "Sunteți ortodox, sunteți catolic?", trebuie adusă o hârtie constatatoare...

Pr. C.Ș.: Dar nu cred că e cazul să mai întrebi dacă ști că omul acela face parte comunitatea ta, dacă frecventează biserica respectivă, nu e cazul să mai întrebi. E clar că nu poate fi altceva.

R.D.: Bun. Acuma chestiunea asta cu mersul la biserică, și eu ortodox fiind pot să mă duc la greco catolici nu știu, pentru că mi se pare mai spectaculoasă biserica, dar cei care cunosc foarte îndeaproape familia Cherecheș spun așa: părinții domnului primar au fost greco-catolici, bunicii, și cei din Baia Mare și cei din Seini sunt greco-catolici, dl primar a fost crescut ca atare într-un mediu greco-catolic. Ok, cineva l-a întrebat? Că un al doilea botez nu mai cere biserica ortodoxă. Cum se face trecerea dacă eu sunt greco-catolic, la biserica Ortodoxă?

Pr. C.Ș.: Cred că în cazul dânsului nu e cazul de așa ceva. Ținând cont de vârsta pe care o are, nu putea să se nască decât înainte de 1989, ori atunci nu exista cultul greco-catolic...

R.D. S-au mai botezat și atunci în clandestinitate greco catolici.....

Pr. C.Ș.: Dar pot să vă spun și cine l-a botezat ! Înainte, fostul prototop părintele M. G..

R.D.: Ahaa, deci am înțeles. Deci nici măcar dacă vine un mirean de ăsta de candidat, ca să-l alegeți, nu-l întrebați: n-ai tâlhărit, n-ai furat, n-ai făcut nu știu ce, n-ai omorât....

R.D.: Știți părinte, discuții sunt multe și atunci lumea se întreabă ce trebuie să fac ca să devin mirean? De ce devine M. D. mirean? Sau mă rog, a fost, N. B., acuma e deputatul de Satu Mare, primarul de Baia Mare. Cum de vin ăștia...Sunt oameni care fac ce?

R.D. Părinte, ați avut vreo sesizare, vreo plângere la episcopie pe subiectul ăsta?

Pr. C.Ș. :Niciuna

R.D. : Dar bănuiesc că ați avut diverse discuții care se poartă pe latura aceasta...

Pr. C.Ș.: Pot să vă spun că până să ma sunați dumneavoastră, nu am auzit despre așa ceva.

Mesaje de la telespectatori: (min 16.35) Domnul primar merge duminca la Biserica greco catolică de pe str. Agriculturii. Bun, acum bănuiesc că merge și la alte biserici, și la ortodocși. De asta nu te poți lua de ce biserică frecventează oamenii politici, că ei merg din interes la toate cultele.

4.1.4. De asemenea, petentul mai arată că reclamatul a continuat discreditarea acestuia în fața opiniei publice, întrebându-l pe părintele C. Ș.: Mi-ați vorbit de un certificat de naștere, adică de botez. Îl aveți certificatul respectiv? Există?

Pr. C.Ș.: Există matricole.

R.D.:Pe care le-ați văzut, da?

R.D.: Există hârtii? Hârțiile acelea există? Sau atunci nu se făceau hârții. Boteza într-o religie și își lua certificat de botez din altă parte dacă erau influenți părinții?

Sușinerile părții reclamate

4.2.1. Reclamatul susține că sesizarea nu are legătură cu realitatea, ci urmărește doar intimidarea demersurilor jurnalistice întreprinse. Subiectul prezentat a fost adus în discuție pentru că au existat multe polemici, atât în media cât și pe forumuri, pornite de la faptul că primarul C. C. ar fi catolic, dar a fost ales membru în Adunarea Eparhială a BOR.

Scopul emisiunii a fost de a lămuri situația și nu de a discrimina religios o persoană. Prin discuția în cauză s-a dorit a se lămuri dacă s-a respectat regula impusă de BOR în privința apartenenței religioase a celor aleși în Adunarea Eparhială.

Dezbaterea jurnalistică s-a făcut cu bune intenții, dintr-o convingere a nevoii de informare corecte a consumatorului de media.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține afirmații cu caracter discriminatoriu făcute cu privire la religia petentului.

5.2. În drept, Colegiul director reține că Dreptul la libertatea și manifestarea de religie este garantat atât de legislația europeană respectiv art. 9 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, cât și de către art. 29 din Constituția României.

5.3. Potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, „(...)Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii

penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

Totodată, conform art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, *“constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, **religie**, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin (...) h) **refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități”**.*

5.4. Din documentele și practicile internaționale referitoare la drepturile și libertățile religioase se desprind următoarele categorii de drepturi și libertăți:

a) libertatea de alegere a religiei

Aici putem include: - libertatea de a adera la orice credință religioasă existentă;

- libertatea de a adopta o nouă religie;
- libertatea de a adopta o concepție teologică originală care poate duce la o nouă religie;
- libertatea de a nu adera la nici o religie, respectiv libertatea față de religie.

b) libertatea de manifestare a religiei

Exercitarea acestor libertăți presupune și drepturi ale credincioșilor și ale comunității acestora de a-și asigura condiții indispensabile practicării cultului, constând din dreptul:

- de a forma, numi, alege, sau desemna conform procedurilor fiecărui cult, pe conducătorii ierarhici ai cultului ceruți de standardele și cerințele sale;
- de a stabili și menține localurile de practicare a cultului;
- de a dobândi și folosi articole și materiale legate de practicarea obiceiurilor și riturilor specifice;
- de a scrie, edita și difuza cărțile și publicațiile necesare cultului;

Desfășurarea activității cultelor implică și drepturile credincioșilor și ale comunității

- de a solicita și primii contribuții voluntare: financiare sau altele din partea persoanelor sau instituțiilor;
- de a stabili și menține asociații de caritate sau umanitare conform prescripțiilor cultului;
- de a stabili și a menține comunicări cu alte persoane și comunități în probleme de religie și credință

c) libertatea de educație religioasă:

- dreptul părinților sau a altor persoane legal răspunzătoare de a asigura
- dreptul de a preda religia sau credința în locuri adecvate în acest scop educația religioasă sau morală a copiilor conform propriilor lor convingeri
- dreptul de a forma preoții și profesorii și de a deschide seminarii și alte școli religioase

5.5. Pe de altă parte, dreptul la libertatea de exprimare este garantat în Constituția României, care prevede în art. 30 alin. (1) și (6) că “(1) Libertatea de exprimare a

gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Însa libertatea de exprimare, din perspectiva alin.1 al art. 30 trebuie coroborată cu alin.2 din art. 30 care prevede în mod expres că „(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice - ratificat de România la 9.XII.1974 – prevede în art. 19 paragraful 3. că “exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice ”. Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

În cadrul sistemului instituțional regional de protecție a drepturilor omului, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” însă precizează în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”

Într-o formulă sintetică, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că **numai prin respectarea „îndatoririlor și responsabilităților” ce-i revin, presa își îndeplinește funcția esențială într-o societate democratică**, fără a depăși anumite limite, mai ales în privința reputației și drepturilor altor persoane, având misiunea de a comunica informații de interes public, în înțelesul dat acestei noțiuni în jursiprudența sa.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență (de opinia publică) ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”**

5.6. Raportat la obiectul plângerii, Colegiul director reține că moderatorul Tv a abordat o temă extrem de “fragilă”, fără a se documenta în prealabil. Astfel, tema emisiunii a fost “Descendent catolic, C. C. ales în Adunarea eparhială a BOR”, titlu ce a derulat pe micul ecran și după discuția telefonică purtată cu reprezentul Episcopiei Ortodoxe. Astfel, abordarea tendențioasă și insistența cu care a continuat subiectul, deși interlocutorul său, Părintele C.Ș., a repetat în mai multe rânduri că petentul este botezat la ortodocși și nu este cazul să facă dovada prin anumite acte ori certificate, intră sub incidența prevederilor art. 2 alin 1 și 15 din OG nr. 137/2000R.

Moderatorul Tv a susținut că subiectul a stârnit discuții în media și la nivelul eparhiei, însă nu probează în niciun fel acest lucru. Mai mult, interlocutorul său a infirmat și a precizat că este pentru prima dată când poartă discuții pe acest subiect. De asemenea, la întrebarea moderatorului dacă au existat plângeri la episcopie, părintele a infirmat.

Cu siguranță este important ca presa să aducă la cunoștința opiniei publice subiecte ce au impact, însă este necesar ca acele informații să fie făcute publice în forma corectă și justă. Calitatea și notorietatea petentului, aceea de primar al municipiului Baia Mare, mediatizat de altfel în anumite situații, nu ar trebui să primeze în detrimentul acestuia, atunci când se pune problema apartenenței religioase și a libertății de gândire.

Mai mult, Colegiul director reține din probele video de la dosar că tema abordată a stârnit opinii publice, incitând la mesaje cu caracter denigrator la adresa petentului.

Totodată, Colegiul director consideră că menționarea de către moderator, pe tot parcursul temei dezbătute, a apartenenței religioase a părinților și bunicilor petentului, fără a da posibilitatea acestora să aibe dreptul la replică încalcă legislația în speță.

Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director constată că în prezenta speță s-au încălcat prevederile art. 2 alin. 1 coroborat cu at. 15 din OG nr. 137/2000R.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele reprezintă discriminare, potrivit art. 2 (1) art.15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată;

2. sancționarea reclamatului cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 coroborat cu art. 5 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

3. se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Direcția de Impozite și Taxe a municipiului Baia Mare, conform OG nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar)

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

Asztalos Csaba Ferenc – Membru

Bertzi Theodora – Membru

Lazăr Maria – Membru

Panfile Anamaria – Membru

Stanciu Claudia Sorina – Membru

Vasile Alexandru Vasile - Membru

Data redactării 02.10.2014

**Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ,** constituie de drept titlu executoriu.